Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0161

Zagotavljanje odgovornosti in pravičnosti ob nenehnih ruskih napadih na civilno prebivalstvo v Ukrajini

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 30. aprila 2026 o zagotavljanju odgovornosti in pravičnosti ob nenehnih ruskih napadih na civilno prebivalstvo v Ukrajini (2026/2700(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Ukrajini in Rusiji,

– ob upoštevanju Ustanovne listine OZN,

– ob upoštevanju ženevskih konvencij iz leta 1949 in njihovih dodatnih protokolov,

– ob upoštevanju Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča,

– ob upoštevanju sporazuma med Svetom Evrope in Ukrajino z dne 25. junija 2025 o ustanovitvi posebnega sodišča, pristojnega za zločin agresije proti Ukrajini;

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 26. junija 2025, 18. decembra 2025 in 19. marca 2026,

– ob upoštevanju resolucij Generalne skupščine OZN z dne 2. marca 2022, v kateri obsoja rusko agresijo proti Ukrajini, s katero je bila kršena Ustanovna listina OZN, in z dne 14. novembra 2022 o nadaljnjih pravnih sredstvih in reparacijah za agresijo proti Ukrajini,

– ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o ustanovitvi mednarodne komisije za odškodninske zahtevke za Ukrajino,

– ob upoštevanju ustanovitve mednarodnega centra za pregon zločina agresije proti Ukrajini,

– ob upoštevanju člena 136(2) in (4) Poslovnika,

A. ker je Rusija pred več kot štirimi leti začela svojo nezakonito, neizzvano in neupravičeno obsežno vojaško agresijo proti Ukrajini, ki

je sledila napadu, s katerim je nezakonito priključila Krim leta 2014 in zasedla dele regije Donbas, ter grobo kršila suverenost in ozemeljsko celovitost Ukrajine, kar ima hude humanitarne, gospodarske in ekološke posledice; ker je ruska vojaška agresija podprta z nacionalistično imperialistično ideologijo in je del širšega sklopa ciljev, usmerjenih zoper Zahod in njegove interese ter vrednote;

B. ker je Rusija namerno in večkrat napadla civiliste in civilne objekte, vključno z energetsko infrastrukturo in zdravstvenimi ustanovami, kar pomeni hudo kršitev mednarodnega humanitarnega prava, vključno z ženevskimi konvencijami in Rimskim statutom Mednarodnega kazenskega sodišča; ker so zaradi stalnih ruskih napadov na ukrajinsko civilno energetsko infrastrukturo milijoni ljudi v Ukrajini preteklo zimo preživeli v hudem mrazu, z omejenim dostopom do električne energije, ogrevanja in tekoče vode; ker je stalno in sistematično ciljanje energetske infrastrukture v Ukrajini privedlo do obsežnih izpadov, ki med drugim vplivajo na bolnišnice in osnovne storitve in tako ogrožajo življenja civilnega prebivalstva;

C. ker so ruske sile nedavno okrepile zračne in raketne napade na večja ukrajinska mesta, vključno z mesti Kijev, Harkov, Dnipro, Odesa in Zaporožje, kar povzroča veliko civilnih žrtev in obsežno uničenje stanovanjskih območij; ker je Rusija aprila 2026 izvedla največje število napadov na Ukrajino doslej, v katerih je bilo ubitih vsaj 75 civilistov, več kot 400 ljudi pa je bilo ranjenih; ker je bilo po podatkih Urada visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice (OHCHR) od 24. februarja 2022 v Ukrajini ubitih več kot 15 500 civilistov, več kot 43 000 pa je bilo ranjenih, pri čemer naj bi bilo dejansko število znatno višje;

D. ker je bilo po ugotovitvah Unicefa v Ukrajini ubitih ali ranjenih več kot 3 200 otrok, več kot tretjina ukrajinskih otrok je še vedno razseljenih, na tisoče šol in izobraževalnih ustanov pa je bilo poškodovanih ali uničenih, zaradi česar se vsak tretji otrok ne more v celoti udeleževati pouka v šoli; ker je neodvisna mednarodna preiskovalna komisija OZN za Ukrajino marca 2026 ugotovila, da so ruske oblasti zagrešile hudodelstva zoper človečnost in vojna hudodelstva z deportacijo, prisilnim premeščanjem in prisilnim izginotjem ukrajinskih otrok; ker je EU večkrat pozvala Rusijo in Belorusijo, naj zagotovita varno in brezpogojno vrnitev vseh ukrajinskih otrok in drugih civilistov, ki so bili deportirani ali premeščeni; ker vrnjeni otroci poročajo, da so jih ruske oblasti poskušale „prevzgojiti“ in izbrisati njihovo ukrajinsko identiteto;

E. ker je Svetovna zdravstvena organizacija od 24. februarja 2022 dokumentirala vsaj 2881 napadov na zdravstvene delavce, zdravstvene ustanove, reševalna vozila in skladišča medicinske opreme po vsej Ukrajini;

F. ker je generalna skupščina OZN priznala, da mora Rusija odgovarjati

za vse kršitve mednarodnega prava v Ukrajini ali proti njej in nositi pravne posledice svojih dejanj, ki so v nasprotju z mednarodnim pravom, vključno z nadomestilom za škodo, ki so jo ta dejanja povzročila; ker je generalna skupščina OZN priznala tudi potrebo po vzpostavitvi mednarodnega mehanizma odškodnin za škodo, izgubo ali poškodbe, ki so jih povzročila dejanja Ruske federacije v nasprotju z mednarodnim pravom;

G. ker je Mednarodno kazensko sodišče marca 2023 izdalo nalog za prijetje Vladimirja Putina in Marie Lvove-Belove zaradi vojnega zločina nezakonite deportacije in premestitve ukrajinskih otrok; ker je sodišče nato izdalo naloge za prijetje štirih visokih ruskih vojaških osebnosti, in sicer Viktorja Sokolova, Sergeja Kobilaša, Sergeja Šojguja in Valerija Gerasimova, ki jih je obtožilo usmerjanja napadov na civilne objekte in hudodelstev zoper človečnost;

H. ker je Rusija sistematično napadla in poškodovala več kot 1 700 območij ukrajinske kulturne dediščine in več kot 2 500 objektov kulturne infrastrukture, vključno z muzeji in arhivi, s čimer je kršila Haaško konvencijo iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada; ker je UNESCO zabeležil škodo na več kot 500 območjih kulturne dediščine v Ukrajini, ki so jo povzročili zlasti ponavljajoči se ruski raketni napadi in napadi z brezpilotnimi zrakoplovi; ker ta vključujejo območja izjemne univerzalne vrednosti, zlasti katedralo Svete Sofije v Kijevu in zgodovinski center Odese, ki je zaradi ruske vojaške agresije uvrščen na seznam ogrožene svetovne dediščine; ker je namerno uničevanje kulturne identitete dodatna razsežnost škode, povzročene ukrajinskemu prebivalstvu;

I. ker Rusija še naprej uporablja rakete in brezpilotne zrakoplove v bližini jedrskih objektov v Ukrajini, tudi v izključitveni coni v Černobilu, kar je povzročilo resno škodo na novi varni zaščitni zgradbi v jedrski elektrarni Černobil ter resno in stalno ogroža jedrsko varnost in zaščito;

J. ker je EU večkrat potrdila, da je zavezana polni odgovornosti za vojna hudodelstva in druga najhujša kazniva dejanja, ter pozvala k stalnim prizadevanjem za začetek delovanja posebnega sodišča za zločin agresije proti Ukrajini, prispevala pa je tudi 10 milijonov EUR za financiranje predhodne skupine, ki bo pripravila institucionalne, logistične in organizacijske temelje sodišča;

K. ker je EU 16. decembra 2025 podpisala Konvencijo Sveta Evrope o ustanovitvi mednarodne komisije za odškodninske zahtevke za Ukrajino, da bi omogočila odškodnino civilnim žrtvam; ker bo 14. maja 2026 ob robu 135. zasedanja Odbora ministrov Sveta Evrope v Kišinjevu ustanovljena mednarodna komisija za odškodninske zahtevke za Ukrajino; ker register škode, vzpostavljen leta 2023, služi kot evidenca upravičenih odškodninskih zahtevkov za škodo, ki jo je povzročila Rusija, in je bistveno orodje, ki Ukrajini in njenim državljanom omogoča, da zahtevajo odškodnino v skladu z

mednarodnim pravom;

L. ker je Evropsko sodišče za človekove pravice v sodbi z dne 9. julija 2025 v zadevi Ukrajina in Nizozemska proti Rusiji razsodilo, da je Rusija odgovorna za vsesplošne in očitne zlorabe človekovih pravic in je kršila Evropsko konvencijo o človekovih pravicah v okviru spopadov, ki so se začeli v vzhodni Ukrajini leta 2014, vključno s sestrelitvijo letala na letu MH17 julija 2014;

M. ker ne sme biti dovoljeno, da bi kakršno koli prihodnje premirje ali mirovni proces ovirala, zavlačevala ali spodkopavala sedanje in prihodnje postopke za ugotavljanje odgovornosti; ker sta odgovornost in mir nepogrešljivi zahtevi mednarodnega prava, ki se vzajemno krepita;

1. ponovno najostreje obsoja brutalno rusko vojaško agresijo proti Ukrajini, vključno z njenimi namernimi napadi na stanovanjska območja ter civilno in kritično infrastrukturo, in ostro obsoja nedavne podle napade Rusije na civiliste aprila 2026;

2. ponovno zahteva, da Rusija nemudoma, v celoti in brezpogojno ustavi napade na civiliste in civilno infrastrukturo, umakne vse vojaške sile z mednarodno priznanega ozemlja Ukrajine, konča prisilne deportacije in nezakonite posvojitve, preneha z mučenjem in nečloveškim ravnanjem ter izpusti in vrne vse pridržane, ugrabljene in nezakonito posvojene civiliste;

3. ponovno izraža neomajno solidarnost s pogumnim ukrajinskim narodom ter podpira neodvisnost, suverenost in ozemeljsko nedotakljivost Ukrajine v okviru njenih mednarodno priznanih meja in poudarja, da ima Ukrajina neodtujljivo pravico do samoobrambe v skladu z 51. členom Ustanovne listine OZN;

4. poudarja, da je vojaška agresija Rusije očitna kršitev mednarodnega prava in ustanovne listine OZN ter napad brez primere na evropsko varnost; poudarja, da morajo ruski voditelji in njihovi zavezniki odgovarjati za svojo vlogo pri zločinu agresije, vojnih hudodelstvih, hudodelstvih zoper človečnost in drugih mednarodnih hudodelstvih;

5. z veliko zaskrbljenostjo ugotavlja, da ruska država in tudi že Sovjetska zveza pred njo nikoli nista odgovarjali za svoje zločine, vključno s pokolom v Katinu, v zvezi s katerim Moskva ponovno poskuša potvoriti zgodovinsko resnico in s tem neposredno zanikati dokumentirane dokaze in lastna prejšnja priznanja, ter množično deportacijo celotnih narodov v Sibirijo, s čimer se je utrdila kultura nekaznovanja, ki se je nadaljevala z vojnimi hudodelstvi, storjenimi med prvo in drugo čečensko vojno, z rusko agresijo proti Gruziji leta 2008, z vojaškim posredovanjem v Siriji in od leta 2014 v Ukrajini, in s čimer se tudi še danes omogočajo nova grozodejstva; meni, da nenehno poveličevanje osebnosti, kot je zloglasni ustanovitelj sovjetskega varnostnega aparata in arhitekt državnega terorja Felix Dzeržinski, vključno s tem, da je bila akademija zvezna varnostna

služba nedavno poimenovana po njem, ter sistematično zanikanje, izkrivljanje in celo upravičevanje zločinov, ki jih je Sovjetska zveza zagrešila nad zasedenimi ljudstvi in tistimi, ki živijo na ozemlju današnje Ruske federacije, pomenijo izrecno ohranjanje te kulture nekaznovanja in kažejo jasno sliko o vrednotah, ki jih zagovarjajo tisti na vodilnih položajih v Rusiji; zato meni, da so grozodejstva Rusije v Ukrajini na pobudo političnih voditeljev in najvišjih vojaških struktur ter ob podpori ključnih delov družbe sistemske narave in odraz imperialistične politike, ki je globoko zakoreninjena in neločljivo povezana z nasiljem, represijo in prelivanjem krvi; svari, da bi bilo vsako upanje na prihodnje spremembe ne le neutemeljeno, temveč tudi nevarno naivno, razen če je mogoče takoj zagotoviti jasno in izvršljivo odgovornost;

6. obžaluje, da mednarodna prizadevanja še niso zadostovala za končanje ruske agresije; poziva EU, njene države članice in njene partnerje, naj povečajo pritisk na Rusijo in močno okrepijo vojaško podporo Ukrajini, zlasti na področju zračne obrambe in zmogljivosti za globoke napade, da bi zaščitili ukrajinsko civilno prebivalstvo in kritično infrastrukturo;

7. izreka pohvalo neodvisni mednarodni preiskovalni komisiji OZN za Ukrajino za delo, ki ga opravlja pri preiskovanju vseh domnevnih kršitev in zlorab človekovih pravic in kršitev mednarodnega humanitarnega prava ter z njimi povezanih kaznivih dejanj, ter pozdravlja podaljšanje njenega mandata; odločno zavrača trditve Rusije, da napada le vojaške cilje; želi spomniti na ugotovitve preiskovalne komisije, da ruske sile sistematično napadajo civiliste in civilne objekte;

8. podpira, da se ustanovi posebno sodišče za zločin agresije proti Ukrajini in da začne hitro delovati, ter spodbuja vse države članice EU, naj pristopijo k temu sodišču; pozdravlja obljubo Nizozemske, da bo posebno sodišče gostila v začetni fazi, in spodbuja, naj se povečajo prizadevanja, da se dokonča ponudba glede gostovanja v drugi fazi; poziva EU in njene države članice, naj še naprej podpirajo ustanovitev posebnega sodišča za zločin agresije proti Ukrajini, poskrbijo, da bo začelo čim prej delovati, in se zavzemajo za širšo mednarodno podporo zanj;

9. pozdravlja ključno vlogo Eurojusta in njegove skupne preiskovalne skupine pri podpiranju zagotavljanja odgovornosti za zločine, storjene v Ukrajini; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo mednarodni center za pregon zločina agresije proti Ukrajini financiran tudi po decembru 2026, in poskrbi, da bodo zbrani dokazi v celoti prenosljivi na prihodnje posebno sodišče;

10. izreka pohvalo ukrajinskim in mednarodnim organizacijam civilne družbe za delo, ki ga opravljajo pri dokumentiranju ruskih vojnih hudodelstev v Ukrajini ter pri pomoči žrtvam in pričam; pozdravlja stalno podporo, ki jo svetovalna misija EU za reformo sektorja civilne

varnosti v Ukrajini zagotavlja tako ločeno kot v okviru svetovalne skupine za grozodejstva, ki ima ključno vlogo pri krepitvi mehanizmov zagotavljanja odgovornosti;

11. poudarja, da je treba proces zagotavljanja odgovornosti razširiti na vse, ki lahko vodijo ali omogočijo zločin agresije, vključno z visokimi političnimi, vojaškimi in pravosodnimi akterji; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba ta proces zagotavljanja odgovornosti razširiti tudi na sodnike ustavnega sodišča Ruske federacije in člane državne dume, z odločitvami katerih je bila odobrena priključitev ukrajinskih ozemelj, s čimer so neposredno prispevali k omogočanju zločina agresije, in da je treba pri tem dati prednost tistim, ki nosijo največjo odgovornost za to;

12. poudarja, da v celoti podpira preiskavo Mednarodnega kazenskega sodišča o domnevnih vojnih hudodelstvih, hudodelstvih proti človečnosti ali genocidu, storjenih v Ukrajini; želi spomniti, da morajo države članice v skladu z Rimskim statutom prijeti in predati vse posameznike, za katere je Mednarodno kazensko sodišče izdalo nalog za prijetje in ki vstopijo na njihovo ozemlje; je skrajno zaskrbljen, ker so ZDA proti Mednarodnemu kazenskemu sodišču ter njegovim tožilcem, sodnikom in zaposlenim sprejele sankcije, ki spodkopavajo vse njegovo tekoče preiskovalno in tožilsko delo ter pomenijo hud napad na mednarodni pravosodni sistem; poziva Komisijo, naj nemudoma aktivira akt o blokiranju, države članice pa, naj nujno povečajo diplomatska prizadevanja, da bi Mednarodno kazensko sodišče kot nepogrešljiv temelj mednarodnega pravosodnega sistema zaščitile in branile;

13. obsoja ruski izvoz ukradenega žita z zasedenih ukrajinskih območij in poudarja, da bi njegova zaplemba lahko pomenila vojno hudodelstvo; poziva k takojšnjemu ukrepanju za zaustavitev izvoza nezakonito zaseženega žita in trgovine z njim;

14. izraža podporo temu, da EU postane polnopravna članica mednarodne komisije za odškodninske zahtevke za Ukrajino; poziva države članice, naj hitro zaključijo vse uradne postopke za pristop k tej komisiji, da bo lahko hitro začela svoje delo;

15. poudarja, da je v zvezi z vsemi mehanizmi zagotavljanja odgovornosti potrebno učinkovito usklajevanje, da bi se izognili podvajanju prizadevanj, zagotovili učinkovitost in čim bolj zmanjšali negativne vplive na žrtve in priče;

16. poziva podpredsednico Komisije/visoko predstavnico Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter Komisijo, naj ustanovita delegacijo EU pri mednarodnih organizacijah v Haagu (med katerimi so trenutno Mednarodno kazensko sodišče, Meddržavno sodišče in Organizacija za prepoved kemičnega orožja), tudi zato, da bi zagotovili, da bo EU učinkovito sodelovala v pomembnih novih mednarodnih organih, ki bodo tam ustanovljeni;

17. pozdravlja, da je Svet odobril dolgo pričakovano posojilo EU Ukrajini v višini 90 milijard EUR; v skladu s pojasnili, ki jih je Komisija februarja 2026 podala na plenarnem zasedanju, pričakuje, da se bo ustrezno uveljavljala prožnost, zagotovljena s svežnjem v okviru ureditve odstopanja iz člena 13(5) uredbe o vzpostavitvi posojila za podporo Ukrajini[1]; ponovno poziva, naj se preuči, kako bi lahko denarna sredstva, povezana z ruskimi državnimi sredstvi, zamrznjenimi zaradi sankcij EU, na zakonit način uporabili za podporo obrambi in obnovi Ukrajine, vključno s plačilom odškodnine v okviru mednarodne komisije za odškodninske zahtevke za Ukrajino, ter da bi med drugim financirali obnovo nove varnostne konfiguracije jedrske elektrarne Černobil, potem ko je bila poškodovana zaradi ruskih napadov z brezpilotnimi zrakoplovi;

18. pozdravlja sprejetje 20. svežnja sankcij proti Rusiji; je seznanjen, da se s pomočjo orodja za preprečevanje izogibanja onemogoča, da bi bil izvoz občutljivih tehnologij preusmerjen prek tretjih držav; vztraja, da smejo biti sankcije odpravljene šele, ko bo mirovni sporazum izpogajan in se bo začel izvajati; poziva EU in njene države članice, naj sistematično rešujejo težavo zaobhajanja sankcij;

19. poziva Svet in Komisijo, naj zagotovita, da se bodo sankcije EU proti Rusiji dosledno izvajale in da bodo razširjene tudi na vse posameznike in subjekte, katerih odločitve so omogočile vojna in druga huda hudodelstva proti ukrajinskemu civilnemu prebivalstvu ali prispevale k njim;

20. poziva institucije in organe EU, zlasti Evropsko službo za zunanje delovanje, naj sodelujejo z ukrajinskimi oblastmi ter po vsej Evropi in po vsem svetu vodijo dejavno informacijsko kampanjo, da bi ozaveščali o vojnih hudodelstvih, ki so jih zagrešili Rusija in njeni zavezniki, ter povečali podporo za zagotavljanje odgovornosti in pravičnosti;

21. ponavlja, da nezakonite deportacije in prisilne preselitve ukrajinskih otrok pomenijo resno kršitev mednarodnega humanitarnega prava in hudo kršitev človekovih pravic; pozdravlja pobudo Komisije, da bi maja 2026 z Ukrajino in Kanado v Bruslju soorganizirala srečanje Mednarodne koalicije za vrnitev ukrajinskih otrok na visoki ravni; poziva države članice, ki še niso pristopile k Istanbulski konvenciji, naj to nemudoma storijo;

22. obsoja, da Rusija sistematično poskuša izbrisati ukrajinsko zgodovino, kulturo, jezik in identiteto; opozarja, da je razsežnost opustošenja, ki ga je povzročila ruska agresija, še vedno velika in da po ocenah iz aprila 2026 neposredna škoda za ukrajinsko kulturno

---

[1] Uredba (EU) 2026/467 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o izvajanju okrepljenega sodelovanja pri vzpostavitvi posojila za podporo Ukrajini za leti 2026 in 2027 (UL L, 2026/467, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

infrastrukturo in dediščino znaša več kot 4 milijarde EUR;

23. poudarja, da ruska vojaška agresija ter ruski napadi na industrijsko in energetsko infrastrukturo ukrajinskemu okolju povzročajo hudo in dolgotrajno škodo, vključno z uničenjem ekosistemov ter onesnaženjem vode in tal; poziva EU in njene države članice, naj v celoti podprejo vse pobude za dokumentiranje uničevanja okolja, ki ga povzroča ruska vojna, ter podprejo prizadevanja za zagotovitev odgovornosti in odškodnine;

24. ponovno potrjuje, da je EU neomajno zavezana obnovi Ukrajine, in ponovno poudarja, da je pripravljen pomagati pri okrevanju gospodarstva Ukrajine ter obnovi njene civilne in kritične infrastrukture; poudarja, da je instrument za Ukrajino strateško pomemben za krepitev odpornosti Ukrajine, njeno hitrejše okrevanje ter podpiranje njene poti k trajnostnemu razvoju in članstvu v EU;

25. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, predsedniku, vladi in parlamentu Ukrajine, generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov, Svetu Evrope, kongresu Združenih držav, Mednarodnemu kazenskemu sodišču in ruskim oblastem.